

Průzkum stavu národních bibliografií v Latinské Americe

Unni Knutsen

Oslo University College, Faculty of Journalism, Library and Information Science

Bibliografická sekce se rozhodla pravidelně aktualizovat formou průzkumů informace o stavu národních bibliografií s primárním zaměřením na regiony, v nichž se konají kongresy IFLA. Unni Knutsen a Francisca Movilla Lopez provedly tento průzkum pro Latinskou Ameriku v souvislosti s loňským kongresem konaným v Buenos Aires. Dotazník byl rozeslán 30 národním bibliografickým agenturám ve Střední a Jižní Americe a Karibiku. Vrátilo se 17 vyplněných dotazníků, což představuje 57% návratnost.

Povinný výtisk a bibliografická kontrola

Šestnáct národních bibliografických agentur (agentur) nahlásilo existenci zákona o povinném výtisku. Zákon chybí pouze v Guatemale. Povzbudivé je zjištění, že v posledních letech došlo v řadě zemí (Chile, Kuba, Peru a Venezuela) k revizi legislativy spojené s povinným výtiskem, v Brazílii a Mexiku se změna legislativy připravuje. V některých zemích stále platí zastaralá legislativa ze 70. a 80. let, která vyžaduje revizi.

Na otázku, zda pokládají svůj systém povinného výtisku za efektivní, odpovědělo 50 % agentur ano a 50 % agentur ne. Důvody 50% nespokojenosti lze shrnout takto: obcházení zákona a nemožnost vynucení jeho plnění, nedostatečný počet dodávaných kopií, podchycení pouze tištěných dokumentů atd. V oblasti bibliografického pokrytí je stále kladen důraz především na tištěné dokumenty. Například pouze 25 % zemí podchycuje i elektronické knihy. Obecně platí, že země se zastaralou legislativou podchycují méně druhů dokumentů, a měly by proto být vyzvány k revizi legislativy.

Národní bibliografie

Ve čtrnácti zemích existuje národní bibliografie, ve třech nikoli. V současné době nemají národní bibliografii Argentina, Guatemala a Panama. Všechny uvedené země by přípravu národní bibliografie rády zahájily. Žádná ze zemí, kde národní bibliografie existuje, se nechystá

její vydávání ukončit. Agentury se velmi liší v druzích podchycených dokumentů. S výjimkou knih je procento dokumentů s existující bibliografickou kontrolou vyšší než procento dokumentů podchycených v národních bibliografiích. Některé země (Brazílie, Kuba, Mexiko, Peru a Venezuela) mají relativně úplné národní bibliografie, jiné však z národních bibliografií množství dokumentů vypouštějí. Převažuje stále důraz na tištěné dokumenty, například pouze 13 % agentur podchycuje v národních bibliografiích elektronické knihy. Řada agentur zaznamenala v posledních letech významný posun ve směru k rozšíření druhů podchycovaných dokumentů, jiné podobný krok připravují.

Využití mezinárodních standardů

Průzkum jasně prokázal, že agentury využívají mezinárodní standardy pro jmenné i věcné zpracování i mezinárodní systémy číslování jako ISBN a ISSN. 76 % zemí používá formát MARC. Program CIP existuje v méně než třetině zemí. Ve většině zemí stále ještě zůstává preferovanou formou vydávání národní bibliografie forma tištěná, ale přístup prostřednictvím internetu je stále populárnější. Několik agentur uvedlo problém opožděného vydávání národní bibliografie, v řadě zemí chybí finanční i lidské zdroje potřebné pro vydávání kvalitní a včasné národní bibliografie. Polovina agentur pokládá distribuci národní bibliografie za neefektivní.

Celkový dojem ze sledovaného regionu je následující: Národní bibliografické agentury se snaží udržet nebo zlepšit kvalitu vydávání národní bibliografie a s ní spojených služeb.

(Úplný text je k dispozici na: <http://www.ifla.org/VII/s12/pubs/s12-national-bibliography-latinamerica.pdf>)